

**คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพุทไธสง 1
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4**
**Desirable characteristics of school administrators in the Phutthaisong 1
school cluster, under the Buriram Primary Educational Service Area
Office 4.**

เทวินทร์ จันทะวงษ์¹ และ วิรลพัชร วงศ์วัฒนเกษม²

Tewin Jantawong¹ and Wiralaphat Wongwatkasem

วิทยาลัยนครราชสีมา

Nakhonratchasima College

Corresponding Author E-mail : 6704030302044@nmc.ac.th

(Received: 12 May, 2026; Edit: 13 May, 2026; accepted: 13 May, 2026)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพุทไธสง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 และ 2) เปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพุทไธสง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนพุทไธสง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 103 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางซีและมอร์แกน และได้โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 - 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.74 สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพุทไธสง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพุทไธสง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามระดับการศึกษาและจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : กลุ่มโรงเรียนพุทไธสง 1, คุณลักษณะอันพึงประสงค์, ผู้บริหารสถานศึกษา, สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

Abstract

This research aimed to 1) study the level of desirable characteristics of school administrators in the Phutthaisong 1 school cluster under the Buriram Primary Educational Service Area Office 4, and 2) compare the desirable characteristics of school administrators in the Phutthaisong 1 school cluster under the Buriram Primary Educational Service Area Office 4, classified by educational level and work experience. The sample consisted of 103 school administrators and teachers in the Phutthaisong 1 school cluster under the Buriram Primary Educational Service Area Office 4 during the 2025 academic year. The sample size was determined using the Krejcie-Morgan table and obtained through stratified random sampling. The research instrument was a 5-level Likert scale questionnaire with a content validity index between 0.67 and 1.00 and a reliability coefficient of 0.74. Statistical analyses included frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The t-test results showed that:

1. The desirable characteristics of school administrators in the Phutthaisong 1 school cluster under the Buriram Primary Educational Service Area Office 4 were at a high level, both overall and in each aspect.

2. A comparison of the opinions of school personnel regarding the desirable characteristics of school administrators in the Phutthaisong 1 school cluster under the Buriram Primary Educational Service Area Office 4, categorized by educational level and work experience, revealed statistically significant differences at the .05 level.

Keywords: School administrators, Desirable characteristics, Phutthaisong 1 School Cluster Under the jurisdiction of Buriram Primary Educational Service Area Office 4

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงตามกระแสยุคโลกาภิวัตน์ ท่ามกลางการแข่งขันสูง การพัฒนาเทคโนโลยีที่ทันสมัยและรวดเร็ว การแข่งขันในระบบเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ค่านิยม และวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป ทำให้สังคมเกิดการแข่งขันกันในทุกๆ ด้าน รวมทั้งด้านการศึกษาต้องมีการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยของสังคม ทำให้ระบบการศึกษาต้องปรับเปลี่ยนทิศทางการบริหารจัดการศึกษาปรับโครงสร้างบริหารให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ยึดหลักการมีส่วนร่วมจากหลายฝ่ายในการกำกับ ดูแล สนับสนุน

ส่งเสริมและเน้นการกระจายอำนาจ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 จะให้ความสำคัญในการปฏิรูประบบการศึกษาให้สอดคล้องกันทั้งระบบ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญปรับหลักสูตร เนื้อหาสาระ กระบวนการจัดการเรียนรู้ในระบบและนอกระบบ ปฏิรูปการบริหารจัดการศึกษาของหน่วยงานรัฐ องค์กรปกครองท้องถิ่นและเอกชน ให้กระจายอำนาจและเน้นการมีส่วนร่วมในการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เน้นการยกระดับวิชาชีพครู ปรับปรุงและพัฒนาครู การจัดการทรัพยากรในการจัดการศึกษา การเปลี่ยนแปลงระบบประกันคุณภาพการศึกษา การประกันคุณภาพภายในมีการรับรองและประเมินผลจากองค์กรภายนอก การนำเทคโนโลยีการผลิตสื่อการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ และหลากหลาย (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545)

การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ทำให้เกิดการตื่นตัวทางด้าน การศึกษาเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (ศุภมาส วิสีนนาม, 2560) ปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารจัดการ ส่งเสริมให้บุคลากรมีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ ทั้งผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาต้องปรับเปลี่ยนการจัดการศึกษาเพื่อให้เป็นรูปธรรม เริ่มตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงระบบการสรรหาบุคลากรเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีการคัดเลือกเพื่อให้ได้ผู้บริหารสถานศึกษาแบบมืออาชีพเพราะผู้บริหารเป็นผู้นำ ผู้ประสานงาน ผู้ที่เปลี่ยนแปลงในกระบวนการจัดการศึกษาในการจัดการเรียนการสอน จัดแหล่งเรียนรู้ ประสานงานสานสัมพันธ์กับหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอก การระดมทรัพยากรบริหารบุคคล จัดสรรงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารเปรียบเสมือนบุคคลสำคัญในการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน นำการศึกษาไปสู่ความต้องการ ความถนัดของแต่ละบุคคล เป็นบุคคลที่ทำหน้าที่กำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน มีคุณภาพ อำนวยความสะดวก ประสานงานกับบุคลากร เพื่อเกิดประโยชน์สูงสุดในการบริหารสถานศึกษา (สุพี โสมโสภา, 2560)

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากระบบการศึกษา ประสิทธิภาพของการบริหารและประสิทธิผลของสถานศึกษา นักวิชาการหลายท่านมีความเห็นตรงกันว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการศึกษานั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารส่วนหนึ่ง ดังนั้นผู้บริหารจึงเป็นตัวแปรสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีความรู้ ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษา เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ ทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องมีคุณลักษณะที่โดดเด่น มีทักษะและบทบาทในการบริหารการเปลี่ยนแปลงให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การใช้ข้อมูลและสารสนเทศเพื่อใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์และนำไปสู่การปฏิบัติในอนาคต (ชัยยนต์ เพาพาน, 2559) ซึ่งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนเป็นคุณลักษณะหรือคุณสมบัติที่ดีของผู้บริหารโรงเรียนที่มีอยู่แล้วและจำเป็นต้องสร้างขึ้นมาปรับปรุงพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ร่วมงานและผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้บริหารต้องแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ตามบทบาทหน้าที่เพื่อจะช่วยให้การบริหารงานโรงเรียนมีหลายด้าน (ชินินาถ ชิงช่วง, 2556) ดังที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ เอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาของ Stogdill (1974) ได้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารทั้งหมด 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านบุคลิกภาพ 3) ด้านมนุษยสัมพันธ์ 4) ด้านความเป็นผู้นำ 5) ด้านความรู้ความสามารถ ผู้บริหารที่ดีจึงควรมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดังกล่าวเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดในการบริหารงานในโรงเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ โดยจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาครอบคลุมพื้นที่ 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอพุทไธสง อำเภอสตึก อำเภอกุฉินารายณ์ อำเภอแคนดง อำเภอนาโพธิ์ อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ ภายใต้วิสัยทัศน์ที่ว่า “องค์กรคุณภาพ องค์กรแห่งความสุข” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เป็นองค์กรจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพในภูมิภาคอาเซียน ระบบการบริหารจัดการ มีประสิทธิภาพภายใต้การมีส่วนร่วมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและมีประเด็นยุทธศาสตร์คือการจัดการศึกษาให้ครอบคลุม ทัวถึงและมีคุณภาพ เพื่อรองรับประชาคมอาเซียนและก้าวสู่มาตรฐานสากล การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ตามคุณลักษณะพึงประสงค์และค่านิยมหลักคนไทย 12 ประการ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและการสร้างความเป็นเลิศในการบริหารจัดการองค์กรภายใต้หลักธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วม โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 มีผลการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับดี โดยมีกระบวนการบริหารจัดการ องค์กรและการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพและบริบทของพื้นที่ ตลอดจนการดำเนินงานครอบคลุมตามภาระงานหลัก 4 ด้าน

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะวิจัยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพุทไธสง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาที่มุ่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ให้มีคุณภาพและส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนและการปฏิบัติงานในสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพุทไธสง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพุทไธสง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้ศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในกลุ่มโรงเรียนพุทไธสง 1 สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 135 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในกลุ่มโรงเรียนพุทไธสง 1 สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 103 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) และได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพุทไธสง 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) และการสร้างแบบสอบถามจากตำราของ บุญชม ศรีสะอาด (2553:74-84)
3. ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยดำเนินการพัฒนาแบบสอบถามมาจาก สุภาวดี พรหมทะสาร (2561) จำนวน 40 ข้อ
4. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ
5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC : Index of item objective congruence) ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00
6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
7. นำเสนอแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try - out) กับบุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ในโรงเรียนวัดหงษ์ อำเภอฟุทไธสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
8. คัดเลือกข้อคำถามที่มีความเหมาะสมจำนวน 35 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.74
9. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
2. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยโดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 103 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานของสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพุทไธสง 1 ทั้งโดยภาพรวมรายด้านและรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556:121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพุทไธสง 1 จำแนกตามตำแหน่ง และระดับการศึกษาโดยใช้ค่า t – test (Independent samples)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพุทไธสง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพุทไธสง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.36	0.40	มาก
2	ด้านบุคลิกภาพ	4.12	0.44	มาก
3	ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.16	0.42	มาก
4	ด้านความเป็นผู้นำ	4.24	0.36	มาก
5	ด้านความรู้ความสามารถ	4.28	0.41	มาก
ภาพรวม		4.23	0.33	มาก

จากตาราง 1 แสดงว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียน พุทไธสง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.24$, S.D.= 0.40) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 4.36$, S.D.= 0.40) รองลงมาคือ ด้านความรู้ความสามารถ ($\bar{X} = 4.28$, S.D.= 0.41) และด้านความเป็นผู้นำ ($\bar{X} = 4.24$, S.D.= 0.36) ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 4.12$, S.D.= 0.44)

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพุทไธสง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ปรากฏดังตารางที่ 2-3

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพุทไธสง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับ		สูงกว่าระดับ		t	p-value
		ปริญญาตรี		ปริญญาตรี			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.27	0.43	4.47	0.34	-2.553*	.012
2	ด้านบุคลิกภาพ	3.97	0.43	4.29	0.38	-3.900*	.000
3	ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.04	0.38	4.31	0.42	-3.545*	.001
4	ด้านความเป็นผู้นำ	4.12	0.34	4.39	0.34	-3.870*	.000
5	ด้านความรู้ความสามารถ	4.16	0.41	4.43	0.36	-3.625*	.000
ภาพรวม		4.11	0.32	4.38	0.29	-4.419*	.000

*p < .05

จากตาราง 2 แสดงว่า ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพุทไธสง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพุทไธสง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ต่ำกว่า 10 ปี		10 ปีขึ้นไป		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.25	0.48	4.47	0.26	-2.826*	.006
2	ด้านบุคลิกภาพ	4.04	0.47	4.19	0.39	-1.782	.078
3	ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.05	0.42	4.27	0.39	-2.709*	.008
4	ด้านความเป็นผู้นำ	4.16	0.37	4.32	0.34	-2.313*	.023
5	ด้านความรู้ความสามารถ	4.19	0.43	4.37	0.37	-2.231*	.028
ภาพรวม		4.14	0.37	4.32	0.26	-2.934*	.004

*p < .05

จากตาราง 3 แสดงว่า ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพุทไธสง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ประสพการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านบุคลิกภาพ ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพุทไธสง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผลดังนี้

1. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพุทไธสง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านความรู้ความสามารถ อยู่ในระดับมาก ด้านความเป็นผู้นำ อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนพุทไธสง 1 ให้ความสำคัญกับการครองตนตามหลักธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างเคร่งครัด โดยมุ่งเน้นการเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความซื่อสัตย์สุจริตและความยุติธรรม ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นให้กับบุคลากรและชุมชน สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่เน้นย้ำเรื่องคุณธรรมนำความรู้ อีกทั้งในด้านความรู้ความสามารถและด้านความเป็นผู้นำ ผู้บริหารได้มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา มีการตัดสินใจที่เด็ดขาดและใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ส่งผลให้การดำเนินงานภาพรวมมีประสิทธิภาพสูง อย่างไรก็ตาม ในส่วนของด้านบุคลิกภาพที่แม้จะมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่น แต่ก็ยังอยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารยังคงให้ความสำคัญกับการวางตัว ท่วงทีวาจา และการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เพียงแต่อาจให้ความสำคัญกับเนื้อหาและการบริหารจัดการเชิงระบบมากกว่าภาพลักษณ์ภายนอก จึงทำให้ผลการประเมินในด้านนี้มีสัดส่วนที่รองลงมาตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เนรัญญ์ วชิระอังกูรและคณะ (2566) ได้ทำวิจัยเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เภยจวรรณ ขำนาญญา

และสุนทร คล้ายอ่ำ (2567) ได้ทำวิจัยเรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพุทไธสง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน สรุปผลการเปรียบเทียบได้ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพุทไธสง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเนื่องจาก บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกันย่อมมีกระบวนการคิด การวิเคราะห์ และความคาดหวังต่อบทบาทผู้นำที่ต่างกัน โดยกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงมักจะมีประสบการณ์ในการเรียนรู้ทฤษฎีการบริหารที่เข้มข้นกว่า จึงส่งผลให้มีมุมมองที่ละเอียดถี่ถ้วนและมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของผู้บริหารในเชิงวิชาการและการจัดการเชิงกลยุทธ์ที่สูงกว่า ในขณะที่บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างออกไปอาจให้ความสำคัญกับคุณลักษณะด้านการปฏิบัติงานจริงหรือมนุษยสัมพันธ์เป็นหลัก ความแตกต่างของพื้นฐานความรู้และกระบวนการทัศน์ในการมองภาพความสำเร็จของสถานศึกษานี้เอง จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคลากร กลุ่มโรงเรียนพุทไธสง 1 มีทัศนคติและระดับการประเมินคุณลักษณะของผู้บริหารที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เนรัญ วชิระอังกรและคณะ (2566) ได้ทำวิจัยเรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน และปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทพร ชุ่มทวีและคณะ (2568) ได้ทำวิจัยเรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบจำแนกตามเพศไม่แตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้าน ขณะที่จำแนกตามระดับการศึกษาแตกต่างกันเฉพาะ ด้านมนุษยสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อจำแนกตามประสบการณ์ พบความแตกต่างทั้งภาพรวมและรายด้าน โดยเฉพาะด้านความเป็นผู้นำและด้านความรู้ความสามารถ

2.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพุทไธสง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านบุคลิกภาพไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก ประสบการณ์การทำงานที่สั่งสมมานานย่อมหล่อหลอมให้บุคลากรมีมุมมองต่อการบริหารงานที่ลุ่มลึกและมีความคาดหวังต่อบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารที่ซับซ้อนขึ้นตามลำดับ โดยกลุ่มที่มีประสบการณ์สูงมักให้ความสำคัญกับทักษะการตัดสินใจและการแก้ปัญหาเชิงกลยุทธ์ ในขณะที่กลุ่มเริ่มปฏิบัติงานอาจให้ความสำคัญกับกระบวนการสนับสนุนการทำงานเบื้องต้น ส่งผลให้การประเมินคุณลักษณะในภาพรวมมีความแตกต่างกันตามวุฒิภาวะและประสบการณ์ อย่างไรก็ตาม ในส่วนของด้านบุคลิกภาพที่ไม่พบความแตกต่างนั้น สะท้อนให้เห็นว่าบุคลากรทุกกลุ่มต่างมองว่าภาพลักษณ์ภายนอก ท่วงทิวาจา และการวางตัวที่เหมาะสม เป็นคุณสมบัติพื้นฐานตามจรรยาบรรณวิชาชีพที่ผู้บริหารทุกคนต้องมีเป็นมาตรฐานเดียวกัน ไม่ว่าบุคลากร

ผู้ประเมินจะมีอายุการทำงานมากหรือน้อยเพียงใด ต่างก็มีความเห็นพ้องว่าบุคลิกภาพที่ดีเป็นสิ่งสำคัญเบื้องต้นที่เกื้อหนุนต่อความน่าเชื่อถือและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในองค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทพร ชุ่มทวีและคณะ (2568) ได้ทำวิจัยเรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี จำแนกตามประสบการณ์ พบความแตกต่างทั้งภาพรวมและรายด้าน โดยเฉพาะด้านความเป็นผู้นำและด้านความรู้ความสามารถ และผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่พบว่า กลุ่มที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี แตกต่างจากกลุ่มที่มีประสบการณ์ 5-10 ปี และมากกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร นาใจยงค์ และ อุไร สุทธิแย้ม (2566) ได้ทำวิจัยเรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคนิวนอร์มอล ตามการรับรู้ของครูกลุ่มรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคนิวนอร์มอล ตามการรับรู้ของครูกลุ่มรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านการมีวิสัยทัศน์ และด้านการติดต่อสื่อสาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง ทั้งในด้านบุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ ภาวะผู้นำ และความรู้ความสามารถ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการบริหารงานและการพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 สถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนพุทธโสธร 1 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาเข้ารับการอบรมหรือพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านต่าง ๆ เพื่อการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนและพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนอื่น ๆ หรือในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยและนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา เช่น วัฒนธรรมองค์กร ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม หรือบรรยากาศในการทำงานภายในสถานศึกษา

2.3 ควรควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับ

ประสิทธิภาพในการบริหารงานหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน เพื่อให้เห็นความสำคัญของคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ชนินาถ ชิงช่วง. (2556). *คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2559). *ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21*. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ณันทพร ชุ่มทวี, ธันยนันท์ ทองบุญตา, และ ภูวดล จุลสุคนธ์. (2568). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี. *วารสารครุ ศาสตร์ราชภัฏ เทพสตรี*, 8(4), 61–72.
- เนรัญญ วชิระอังกูร, สุวิจักขณ์ มั่นสารนิยธรรม, วิรัชพัชร วงศ์วัฒน์เกษม, วรวิมล พุดศรี, และ สมเดช สำนวนดี. (2566). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษา มัชฌมศึกษาชัยภูมิ. *วารสารนิตยสารเสียงธรรมจากมหายาน*, 9(2), 107–118.
- เบญจวรรณ ชำนาญยา, และ สุนทร คล้ายอ่ำ. (2567). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1. *วารสารพุทธ นวัตกรรมและการจัดการ*, 7(2), 1–14.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 8, น. 74–84). สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 9). สุวีริยาสาส์น.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. (2553). ราชกิจจานุเบกษา.
- ศิริพร นาใจยงค์, และ อุไร สุทธิแย้ม. (2566). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคนิวนอร์มอล ตามการรับรู้ของครูกลุ่มรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร*, 6(1), 1–14.
- ศุภมาส วิสัยนาม. (2560). *การปฏิรูปการศึกษากับพัฒนาคุณภาพการศึกษา*. มหาวิทยาลัยมหา จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. (2568). *ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- สุพิ โสมโสภ. (2560). *บทบาทผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา*. มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุภาวดี พรหมทะสาร. (2561). *คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of psychological testing* (3rd ed.). Harper & Row.

- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement, 30*(3), 607–610.
<https://doi.org/10.1177/001316447003000308>
- Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of Psychology, 140*, 1–55.
- Stogdill, R. M. (1974). *Handbook of leadership: A survey of theory and research*. Free Press.